

7/2117
S.K. 78

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİDİR

Sayı : 30824082/610-2469
Konu : İstanbul Milletvekili
Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2016
02 Mayıs 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) TBMM'nin 01/03/2016 tarihli ve 43452547-120.00.07-21901 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 07.03.2016 tarihli ve 31853594-610-2-528-724 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun; atık kağıt toplanması ile ilgili mevzuatta yapılan değişikliğin sonuçları hakkında, Sayın Başbakanımız yönelttiği Sayın Başbakanımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, TBMM 7/2117 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fatma Güldemet SARI
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 2 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

-TBMM Başkanlığı

Bilgi:

-Başbakanlık

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. M. SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/2117 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Türkiye'de bugün yaklaşık 500 bin kişinin geçimini kağıt toplayarak sağladığı tahminleri mevcuttur. Kağıt toplayarak geçimini sağlayan yurttaşlar, zor ve güvencesiz çalışma şartlarına rağmen kağıtların geri dönüşümünü mümkün kılarak, hem ülke ekonomisine, hem de çevreye olumlu bir katkıda bulunmaktadır. Geçtiğimiz günlerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2011 yılında çıkarılan, ancak bugüne dek fiilen işletilmediği anlaşılan Ambalaj Atıkları Yönetmeliği yönetmeliğini dayanak göstererek kağıt işçilerinden, kağıt alan lisanslı firmalara yolladığı tebligat ve denetleme memurları ile toplayıcıdan kağıt almaları durumunda yasal çerçevede 140.000 TL ceza uygulayacağını belirtmiştir. Bu tebligatın sonucunda firmalar toplayıcılardan kağıt almayı büyük ölçüde durdurmuştur. Yönetmeliğin amacı, yalnızca lisanslı firmaların kağıt toplama işini üstlenmesidir. Söz konusu sektörde çalışma lisansı bulunan yaklaşık 950 firma bulunmaktadır. Bu firmaların istihdam kapasitesinin, şu an Türkiye'de kağıt toplayarak geçimini sürdüren insanları istihdam edebilmekten çok uzak olduğu düşünüldüğünde, söz konusu yönetmeliğin bir anda uygulanmasının, sektörden geçimini sağlayan binlerce yurttaş için yıkım anlamına geleceği açıktır.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye'de bugün kağıt toplayarak yaşamını sürdüren insanların tamamının sosyal güvenceden yoksun olduğu, çoğunun kendi doğdukları kentlerden göç etmek durumunda kalan kişiler olduğu ve Suriyeli sığınmacıların da son zamanlarda bu sektöre dahil olduğu düşünüldüğünde, sektördeki, kırılma ve olası ani değişikliklerin ekonomik ve insanı faturasının büyüklüğü ne olacaktır?
- 2) Binlerce insanın kağıt toplayıcılığı ile yoksulluğu sübvansede ettiği ve iş bulamayan hükümlülerden, diğer ülkelerden gelenlerden, son zamanlarda özellikle Suriyelilerden ve riskli grup olarak adlandırılıp köyü boşaltılan vatandaşlara kadar birçok insanın bu yolla yaşamını sürdürmeye çalıştığı göz önüne alındığında, lisanslı şirketlerin toplayıcılardan kağıt almaları durumunda yasal çerçevede 140.000 TL ceza uygulanacak olması ile ilgili değişikliğe gidilecek midir?
- 3) Kağıt toplayıcılarının çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi gerekirken, lisanslı şirketlerin toplayıcılardan kağıt almaları durumunda yasal çerçevede uygulanacak 140.000 TL cezanın kağıt toplayıcılarını mağdur etmesinin önüne nasıl geçilecektir?
- 4) Üretici firmalardan başlanarak bu sistemde yer alanları gözetecek bir stratejik plan oluşturulacak mıdır?
- 5) Türkiye genelinde illere göre 26 Ocak 2016 tarihi itibarıyla toplam kaç kağıt toplayıcısı bulunmaktadır?

CEVAP:

Katı atıklar içinde önemli bir yer tutan ambalaj atıklarının oluşturduğu çevresel ve görsel kirliliğin önlenmesi, atıkların kaynağında asgari seviyeye indirgenmesi ve imkânlar dahilinde bunların yeniden ekonomik değer haline getirilerek ekonomik döngüye dâhil edilmelerinin sağlanması için Bakanlığımızca gerekli hukuki ve teknik düzenlemeleri içeren mevzuat hazırlanmış ve 2005 yılında Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği olarak uygulanmaya başlanmıştır. Söz konusu Yönetmelik; ihtiyaçlara göre revize edilerek, yürürlükteki son hali 24.08.2011 tarih ve 28035 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Anılan Yönetmelik hala yürürlükte olup, bu çerçevede yeni bir düzenleme yapılmadığı gibi bu kapsamda herhangi yeni bir karar alınmış değildir. Öte yandan, çeşitli basın organlarında sokak toplayıcılarına çeşitli miktarlarda ceza kesildiği ya da kesileceği haberleri gerçeği yansıtmamaktadır. Bu güne kadar sokak toplayıcılarına bu yönde uygulanmış bir ceza bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Bakanlığımızca uygulanan idari yaptırımlar lisanssız çalışan firmalar veya usulsüz işlem gerçekleştiren firmalara uygulanan yaptırımlardır.

Ülkemizin atık yönetim stratejisinin en önemli ilkelerinden birisini hiç kuşkusuz “atıkların geri kazanılması” oluşturmaktadır. Başta Çevre Kanunu olmak üzere, çevre mevzuatını oluşturan bütün hukuki düzenlemelerde; atıkların tekrar kullanılması, materyal ve enerji olarak geri kazanılması öncelikli yönetim prensiplerinden birisi olarak ele alınmış; geri kazanım faaliyetleri teşvik edilmiş; geri kazanım tesislerinin teknik ve idari yeterliliklerinin artırılması amacıyla kriterler oluşturulmuştur.

Bu mevzuat arasında yer alan ve ambalaj ile ambalaj atıklarının yönetimine dair hükümleri içeren Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ile ambalaj atıklarının diğer atıklarla karışmadan kaynağında ayrı toplanması ve organize bir yapı içerisinde geri kazanım sürecinin gerçekleştirilmesi esas alınmış ve ambalaj üreticisinden, ürünlerini ambalajlı olarak piyasaya sürenlere, ambalaj atıklarını toplayan ve geri dönüştüren işletmelerden belediyelere kadar ilgili tüm taraflara sorumluluk ve yükümlülük verilen kontrollü bir sistem oluşturulmuştur. Ambalaj atıkları yönetimi, atıkların çevreyle uyumlu yönetimini sağlarken, bir yandan da ekonomik anlamda katma değer yaratan bir alan olmuştur.

Bilindiği üzere, sokak toplayıcıları herhangi bir kayıt sistemine dahil olmadan atık toplayan kişilerden mütevellit olup, sokak toplayıcılarının sayılarına ilişkin basında yer alan rakamların gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmektedir. Ülkemizde toplanan atık kâğıt verilerine göre bir analiz yapıldığında sokak toplayıcılarının sayısının ifade edilen rakamların çok çok altında olduğu bir gerçektir.

